

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЕТИКА ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ»

Ступінь освіти	бакалавр
Освітня програма	Українська мова та література
Тривалість викладання	9,10 чверть
Заняття:	Осінній семестр
лекції:	2/1 години на тиждень
практичні заняття:	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає

Філології та мовної комунікації

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4742>.

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої світи

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «035-21-1»

Викладач:

Ромас Людмила Миколаївна

Доцент, канд. філол. наук, доцент кафедри філології та мовної комунікації

Персональна сторінка

E-mail: Romas.L.M.@nmu.one

1. Анотація курсу

Програма навчальної дисципліни «Поетика художнього тексту» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра. Курс має на меті поглибити і систематизувати навички фахового прочитання твору. Увага в курсі зосереджуватиметься на актуальних проблемах і питаннях сучасного літературознавства, зокрема на понятті тексту; знаку, коду, дискурсу як основних його детермінант; проблемі автора; тлумаченні тексту теоретиками структуралізму та деконструктивізму; понятті текстуальності; контекстів; екстратекстуальних систем; проблемі розуміння тексту: культурологічному та герменевтичному аспекті. Зосереджено увагу на поняттях аналізу та інтерпретації; основних принципах структурного аналізу; на рівнях інтерпретації тексту; на понятті системного аналізу; інтертексту; на принципах і напрямках інтертекстуального аналізу; на поняттях мотиву; синтагматиці та парадигматиці мотивів; на категоріях мотиву, сюжету, жанру: історичній морфології та структурній типології.

2. Мета і завдання курсу

Мета курсу - на основі теоретичних досягнень сучасної літературознавчої науки подати студентам системний курс одного з кардинальних питань професійної підготовки випускників до практичної роботи вчителя-словесника, а також для виконання різних видів самостійних робіт – при виконанні курсових, випускних та дипломних робіт, написанні рефератів та доповідей, повідомлень на студентській науковій конференції; Розкрити основні питання літературознавчого аналізу: його специфіки, методів, особливості аналізу творів різних родів та жанрів. З'ясувати взаємозв'язок між різними рівнями художньої структури. Озброїти студентів практичними навичками самостійного аналізу твору в заданому аспекті, зокрема в глибшому проникненні в естетичну природу художнього твору.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

3. Результати навчання

Поглибити уміння та навички аналізу художніх творів різних жанрових форм, збагатити методичний фонд засобів та прийомів розгляду текстів. Самостійно здобувати і систематизувати знання з різних тем.

Аналізувати поетику літературно-художнього твору; застосовувати набуті знання під час вивчення історико-літературних дисциплін.

Знати літературознавчий інструментарій, уміти визначати художню своєрідність творів, користуючись системою основних понять і термінів літературознавства.

Володіти основними методами літературознавчого аналізу й інтерпретації різних типів і видів текстів.

Самостійно створювати методику дослідження конкретного питання під час аналізу літературно-художнього твору.

Уміло користуватися довідковими джерелами, зокрема, Інтернетом, літературними енциклопедіями та словниками літературознавчих термінів.

Володіти знаннями для розмежування творчих методів та знаннями щодо періодизації світового та українського літературознавства.

4. Структура курсу

Лекції

1. Поняття аналізу та синтезу в широкому і вузькому значенні.

2. Методичний параметр творчого методу, специфіка його виявлення у різних творах.

3. Поняття про методи аналізу та творчі методи.
4. Історико-порівняльний, синхронно-діахронний, аналітично-синтетичний методи аналізу твору.
5. Соціологічний метод аналізу та вульгарний соціологізм.
6. Структуралістський та структуральний аналіз твору.
7. Аналіз художнього твору в аспекті естетичних категорій. Сутність та методика аналізу трагічного, комічного, драматичного та потворного.
8. Моделюючий параметр творчого методу, специфіка його виявлення у різних творчих методах. Імпресіонізм, модернізм у творчості письменників кінця XIX – XX. Барокові елементи.
9. Слово в контексті художнього твору: в асоціативних зв'язках, семантичних зрушеннях і нашаруваннях. Різні рівні аналізу художнього твору.
10. Проблематика та структура повістування.
11. Форми вираження авторської свідомості в різних родах літератури.

Практичні заняття

1. Поняття аналізу в літературознавстві. Методи аналізу. Методичний параметр творчого методу.
2. Аналіз назви та епіграфа в літературно-художньому творі.
3. Аналіз сюжету та композиції літературно-художнього твору.
4. Методика аналізу сюжетних образів і поетичного синтаксису.
5. Аналіз стилю літературно-художнього твору.
6. Аналіз підтексту в літературно-художньому творі.
7. Методика аналізу позасюжетних елементів.
8. Цілісний аналіз літературно-художнього твору.

5. Технічне обладнання та програмне забезпечення

Технічні засоби навчання:
Персональні комп'ютери;
Дистанційна платформа MOODLE.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина	**Бонус	Разом
--------------------	-------------------	---------	--------------

	*Відповіді на практичних заняттях	Контрольна тестова робота		
30	40	25	5	100

* При несвоєчасному складанні тем практичних занять максимальна оцінка знижується на 2 бали.

** Бонусні бали нараховуються за регулярне відвідування занять (не більше двох пропусків без поважних причин за всіма видами занять) та наявність конспекту лекцій.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі контрольної роботи, яка містить 3 питання та передбачає розгорнуті відповіді на них.

Практична частина оцінюється за результатами відповідей на практичних заняттях та результатами контрольної тестової роботи, яка містить 20 запитань та передбачає розгорнуту відповідь на одне питання.

Для підвищення оцінки (якщо було більш ніж 2 пропуски занять) **на 5 балів** здобувач вищої освіти може виконати та захистити презентацію з будь-якої теми лекцій з дисципліни «Поетика художнього тексту», або обрати тему самостійно (після попереднього узгодження з викладачем).

Якщо студент не отримує позитивну оцінку за поточними заняттями, він має підготуватися до іспиту за списком питань, розміщених на платформі MOODLE.

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань, на які треба дати розгорнуті відповіді, та виконання одного практичного завдання.

6.3. Критерії оцінювання теоретичної частини

3 питання по 10 балів з розгорнутими відповідями на них.

10 – максимальна кількість балів, нараховується за правильну, повну (наведено приклади) та конкретну відповідь (еталонну) на запропоноване питання.

8 балів - відповідь правильна, наведено приклади, але забагато інформації, яка опосередковано відповідає суті питання;

6 балів - відповідь правильна, але забагато інформації, яка не відповідає суті питання;

4 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відповідь невірна.

6.4. Критерії оцінювання практичної частини

Відповіді на практичних заняттях.

Максимальна кількість балів – **40**, де кожне практичне заняття оцінюється балом **8**.

Контрольна тестова робота.

20 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, кожна правильна відповідь оцінюється **1 балом**. Розгорнута відповідь оцінюється **5 балами (разом 25 балів)**.

Також студент може отримати **5 балів бонусів** за систематичне відвідування занять та активну участь в обговоренні питань, що входять до планів практичних занять.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». <https://inlnk.ru/xvgyx>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту і завчасно.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1 Базові

1. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 334 с.
2. Галич О. А. Загальне літературознавство. Рівне : Вид-во РГУ, 1997. 542 с.
3. Моклиця М. Основи літературознавства. Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. 426с.
4. Марко В. Стежки до таїни слова. Київ, 2007.
5. Марко В.П. Аналіз художнього твору. Київ : «Академія», 2013. 278 с.
6. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства. Київ : Академія, 2001. 360 с.
7. Ромас Л.М. Нормативно-методичні матеріали до дисципліни «Аналіз художнього твору в аспекті естетичних категорій» для студентів-філологів спеціальності «Українська мова та література». Дніпропетровськ: Адверта, 2012. 16 с.

8. Ромас Л.М. Навчально-методичний посібник до вивчення курсу «Вступ до літературознавства» для студентів спеціальності 035.01 Філологія (Українська мова та література). Дніпро : Ліра, 2020. 36 с.
9. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. Київ : Правда Ярославичів, 1998. 448 с.
10. Ференц Н.С. Основи літературознавства. Київ : Знання, 2011. 432 с.
11. Фролова К.П. Аналіз художнього твору. К., 1975.
12. Зборовська Н.В. Психологія і літературознавство. К., 2003.

8.2 Додаткові

1. Безпечний І. Теорія літератури. Київ : Просвіта, 2009. 388 с.
2. Будний В. Порівняльне літературознавство. Київ : ВД «Києво-Могилянська акад.», 2008. 430 с.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ : Либідь, 2001. 534 с.
4. Державин В. Національна література як мистецтво (Мистецька мета і метода національної літератури). Івано-Франківськ : Плай, 2005. С. 28–40.
5. Зборовська Н. Психологія і літературознавство. Київ : Академвидав, 2003. 392 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
7. Наєнко М. К. Інтим письменницької праці. Київ : Пед. Преса, 2003. 280 с.
8. Кочуровський І. Метрика. Київ : Знання, 1994. 118 с.
9. Кочуровський І. Строфіка. Київ : Знання, 1994. 124 с.
10. Кочуровський І. Фоніка. Київ : Знання, 1994. 128 с.
11. Мисливець Н.М. Особливості аналізу художнього твору в школі. Естетичний аспект. Дніпропетровськ, 1987.
12. Мних Л. Вступ до літературознавства. Дрогобич : Вимір, 2003. 180 с.
13. Павличко С. Теорія літератури. Київ : Основи, 2002. 426 с.
14. Пахаренко В. Основи теорії літератури. Київ : Генеза, 2009, 296 с.
15. Пахаренко В. Українська поезика. Черкаси : «Відлуння Плюс», 2009. 416 с.
16. Семенюк Г.Ф. Версифікація: теорія і практика віршування. Київ: ВГЦ «Київський університет», 2008. 304 с.

РЕСУРСИ

1. Дніпровська міська бібліотека <http://www.library.dp.ua/>
2. Науково-технічна бібліотека НТУ «Дніпровська політехніка» <http://lib.nmu.org.ua/>
<http://lib.nmu.org.ua/> <http://metod.kart.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу:
<http://www.nbuv.gov.ua/>